

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Bohuslava Hnízdila, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **T. N. T.,** zastoupena JUDr. Radkem Hudečkem, advokátem se sídlem Škroupova 1114/4, Ostrava – Moravská Ostrava a Přívoz, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 10. 2010, č. j. 56 Az 101/2010 – 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 29. 10. 2010, č. j. 56 Az 101/2010 – 24, byla zamítnuta žaloba podaná žalobkyní (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 12. 8. 2010, č. j. OAM-590/VL-10-HA08-2008, kterým bylo zastaveno řízení o udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 25 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v odůvodnění uvedl, že stěžovatelka byla v rámci poučení pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany, které osobně převzala při zahájení řízení, poučena o svých právech, včetně práva na přizvání tlumočníka podle vlastní volby. Této možnosti nevyužila, a proto ministerstvo ustanovilo tlumočníkem PhDr. M. K., který ve smyslu ust. § 6 odst. 2 zákona č. 36/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o znalcích a tlumočnících“), složil tlumočnický slib a tlumočil pak v průběhu správního řízení. Skutečnost, že tento tlumočník není zapsán v seznamu tlumočníků, není důvodem pro to, aby postup ministerstva mohl být označen za nezákonný, protože ust. § 24 zákona o

znalcích a tlumočnících takový postup umožňuje. K námitce stěžovatelky, že nechtěla vzít zpět svou žádost o udělení mezinárodní ochrany a že během pohovoru došlo k nedorozumění, které přičítala pochybení tlumočníka, krajský soud uvedl, že ustanovený tlumočník tlumočil ve správním řízení stěžovatelky od počátku a opakovaně, aniž by stěžovatelka jakýmkoliv způsobem zpochybnila jeho schopnosti. Učinila tak až přípisem ze dne 13. 8. 2010, v němž zpochybnila správnost tlumočení pohovoru dne 11. 8. 2010. Z obsahu protokolu o tomto pohovoru je zřejmé, že vyjádření stěžovatelky k dotazům správního orgánu na sebe logicky navazuje. Stěžovatelka sdělila, že důvody, které dřív uváděla, jsou správné a pravdivé, že by však chtěla aktuálně řízení zastavit, neboť její manžel a dvě děti zde mají povolen dlouhodobý pobyt. Na dotaz, zda chce podat žádost o ukončení řízení již nyní, uvedla, že chce podat stop azyl již nyní. Poté stěžovatelka obsah protokolu odsouhlasila a rovněž její zástupce uvedl, že nemá námitek. Nakonec vyplnila formulář, v němž opět jasně vyjádřila svou vůli vzít žádost zpět. Vzhledem k uvedeným skutečnostem dospěl krajský soud k závěru, že je vyloučeno, aby zastavení řízení bylo způsobeno pochybením tlumočníka, neboť stěžovatelka svou vůli vzít zpět žádost o udělení mezinárodní ochrany projevila opakovaně.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti uvedla, že se krajský soud nevypořádal s tím, že správní orgán byl ještě dne 11. 8. 2010, tj. předtím než bylo řízení zastaveno, telefonicky upozorněn jejím advokátem na poškození stěžovatelky nesprávným překladem a že bylo jeho povinností tuto skutečnost ihned sdělit nadřízenému orgánu tak, aby nedošlo k poškození stěžovatelky. Správní orgán tak neučinil, a řízení bylo proto dne 12. 8. 2010 zastaveno. Tímto postupem ministerstvo porušilo ust. § 2 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Nastalé situaci (tzv. zpětvzetí žádosti) nemohla stěžovatelka zabránit, protože neovládá český jazyk na dostatečné úrovni a stejně tak její advokát nerozumí vietnamsky. Teprve po skončení pohovoru se spojili se svým tlumočníkem a zjistili, co bylo nesprávně přetlumočeno a že tak stěžovatelka učinila úkon, který byl v rozporu s její skutečnou vůlí. Stěžovatelka dále namítala, že krajský soud nezohlednil nesprávný postup ministerstva, a to že nebyla odpovídajícím způsobem poučena o možnosti přibrat vlastního tlumočníka. Krajský soud nevyhodnotil ani to, že neměla žádný důvod pro zpětvzetí žádosti, když ze spisu vyplývá, že celá její rodina, včetně dětí, žije legálně v České republice a návrat do Vietnamu by mohl znamenat její dlouhodobé odloučení od rodiny v důsledku stíhání pro protistátní činnost na území Vietnamu, včetně rizika odebrání cestovního dokladu vietnamskými orgány a nemožnosti vrátit se zpět do České republiky. V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka poukázala na to, že její manžel měl být postupem podle ust. § 34 odst. 2 věta čtvrtá s. ř. s. soudem vyrozuměn a poučen o svých právech. Zamítavým rozhodnutím krajského soudu byl zjevně dotčen na svých právech, protože bydlí i s dětmi v České republice a stěžovatelka by byla nucena Českou republiku opustit. Proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že se žádostí stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany zabývalo individuálně, svědomitě a v souladu se zákonem o azylu posoudilo všechny okolnosti jejího případu. V průběhu správního řízení obdrželo prohlášení stěžovatelky ze dne 11. 8. 2010, kterým vzala svou žádost o udělení mezinárodní ochrany zpět, což je podle ust. § 25 písm. a) zákona o azylu důvodem pro zastavení řízení.

Dovolává-li se stěžovatelka ochrany svého rodinného života, pak v jejím případě takovou ochranu poskytuje zákon č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Soužití s manželem nenáleží mezi taxativně vyjmenované důvody pro udělení mezinárodní ochrany. S ohledem na uvedené ministerstvo navrhlo zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud se nejprve ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a zda je tedy přijatelná. Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu se Nejvyšší správní soud již podrobně věnoval, např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikováno pod č. 933/2006 Sb. NSS, příp. v usnesení ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57, obě dostupná na www.nssoud.cz, v nichž dospěl k závěru, že o kasační stížnost přijatelnou se může jednat mimo jiné tehdy, pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. V dané věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je přijatelná, neboť stěžovatelkou uplatněné důvody nebyly dosud v judikatuře plně řešeny.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je přípustná a přijatelná, přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti, přičemž neshledal vady podle ust. § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka v průběhu pohovoru, který se konal dne 11. 8. 2010 za účasti jejího advokáta a tlumočníka vietnamského jazyka, k dotazu uvedla, že důvody, které dřív uváděla, jsou správné a pravdivé, ale aktuálně by chtěla řízení zastavit, protože její manžel a dvě děti zde mají povolen dlouhodobý pobyt. Když byla následně dotázána, zda chce podat žádost o ukončení řízení již nyní, uvedla, že chce podat stop azyl již nyní. Následně stěžovatelka obsah protokolu odsouhlasila, podepsala a rovněž její advokát uvedl, že nemá námitek. Poté stěžovatelka podepsala formulář, v němž opět jasně vyjádřila svou vůli vzít žádost o udělení mezinárodní ochrany zpět. Rozhodnutím ministerstva ze dne 12. 8. 2010, č. j. OAM-590/VL-10-HA08-2008, bylo poté řízení o udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 25 písm. a) zákona o azylu zastaveno. Podáním ze dne 13. 8. 2010 doručeným ministerstvu téhož dne v elektronické podobě a dne 16. 8. 2010 v písemné podobě prostřednictvím držitele poštovní licence sdělila stěžovatelka, že neměla v úmyslu vzít svou žádost o udělení mezinárodní ochrany zpět a že v průběhu pohovoru se snažila orgánu sdělit, že se odvolává zpět na svou předchozí výpověď, což tlumočník nesprávně přeložil jako odvolání žádosti a ona pak již bez dalšího vše podepsala. Přípisem ze dne 16. 8. 2010 ministerstvo odpovědělo stěžovatelce, že vzhledem ke skutečnosti, že na základě její žádosti ze dne 11. 8. 2010 bylo vydáno rozhodnutí o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany, které jí bude v nejbližších dnech předáno, není již možné její žádosti o zpětvzetí původní žádosti o zastavení správního řízení vyhovět. Stěžovatelka byla dále informována, že může v souladu s ust. § 3a zákona o azylu učinit nové prohlášení o mezinárodní ochraně, na jehož základě s ní bude zahájeno nové správní řízení. Dne 26. 8. 2010 stěžovatelka podala stížnost na postup v řízení o mezinárodní ochraně, a to na postup tlumočníka a zaměstnankyně ministerstva, která s ní dne 11. 8. 2010 vedla pohovor. K této stížnosti se pak dotčená zaměstnankyně písemně vyjádřila dne 27. 8. 2010 mimo jiné tak, že pokud by ji dne 11. 8. 2010 zástupce

stěžovatelky skutečně kontaktoval, informovala by ještě týž den svou vedoucí a rozhodnutí o zastavení řízení by nebylo vydáno. O tom, že stěžovatelka chtěla stornovat zpětvzetí své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, se však dozvěděla až dne 13. 8. 2010.

Stěžovatelka především namítala, že krajský soud se nevypořádal s její argumentací, že správní orgán byl ještě dne 11. 8. 2010, tj. předtím než bylo řízení zastaveno, telefonicky upozorněn na to, že byla poškozena nesprávným překladem a že bylo jeho povinností tuto skutečnost ihned sdělit nadřízenému orgánu. Tvrzení stěžovatelky o telefonickém hovoru nemá oporu v obsahu správního spisu. Informace o tom, že advokát stěžovatelky telefonicky kontaktoval správní orgán již dne 11. 8. 2010 a upozornil jej na nesprávný překlad, je obsažena pouze ve stížnosti ze dne 26. 8. 2010. Navíc pravdivost tohoto tvrzení popřela i pracovnice ministerstva, která prováděla se stěžovatelkou dne 11. 8. 2010 pohovor. Ministerstvo se tak prokazatelně o námitce stěžovatelky ohledně nesprávného tlumočení dozvědělo až dne 13. 8. 2010, tj. až poté, co bylo již o zastavení řízení rozhodnuto. Proto krajský soud v odůvodnění rozsudku důvodně uvedl, že stěžovatelka poprvé zpochybnila správnost tlumočení pohovoru až přípisem ze dne 13. 8. 2010, a neměl tedy důvod se výslovně zabývat nepodloženým tvrzením stěžovatelky o údajném telefonickém hovoru ze dne 11. 8. 2010.

Stěžovatelka dále namítala, že krajský soud nezohlednil nesprávný postup ministerstva spočívající v tom, že nebyla odpovídajícím způsobem poučena o možnosti přibrat vlastního tlumočníka. Podle obsahu správního spisu stěžovatelka dne 14. 8. 2008 požádala, aby s ní bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany vedeno v jazyce vietnamském a téhož dne převzala i poučení pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany ve vietnamském jazyce a svým podpisem potvrdila, že byla seznámena s jeho obsahem a že mu porozuměla. V souladu s § 22 zákona o azylu byla tedy řádně poučena o tom, že má právo jednat v řízení v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopna se dorozumět, že za tím účelem ministerstvo jí poskytne bezplatně tlumočníka na celou dobu řízení a že je oprávněna přizvat si na své náklady tlumočníka podle své volby. Protože práva přizvat si na své náklady tlumočníka nevyužila, ustanovilo ministerstvo tlumočníkem PhDr. M. K. Tato námitka není proto důvodná.

Stěžovatelka dále namítala, že krajský soud nevyhodnotil ani to, že neměla žádný důvod pro zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, když ze spisu vyplývá, že celá její rodina včetně dětí žije legálně v České republice a návrat do Vietnamu by mohl znamenat její dlouhodobé odloučení od rodiny. V této souvislosti poukazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek zdejšího soudu ze dne 7. 9. 2005, č. j. 3 Azs 388/2004 - 70, z něhož vyplývá, že vezme-li žadatel svoji žádost o udělení mezinárodní ochrany zpět, ministerstvo řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. a) zákona o azylu zastaví, aniž by zkoumalo, jaké pohnutky žadatele k takovému kroku vedly. V daném případě stěžovatelka v průběhu pohovoru opakovaně uvedla, že chce zastavit řízení o udělení mezinárodní ochrany a následně podepsala formulář zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Rovněž její advokát, který je povinen v souladu s ust. § 16 zákona č. 85/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny, do protokolu uvedl, že nemá námitek a podepsal jej. Projev vůle stěžovatelky tedy nevzbuzoval pochybnosti o tom, že šlo skutečně o zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany, které učinila dobrovolně a z vlastního rozhodnutí. Za této

situace byly splněny podmínky pro zastavení správního řízení podle ust. § 25 písm. a) zákona o azylu a ministerstvo ani krajský soud neměly důvod zkoumat osobní pohnutky stěžovatelky. Tato stížní námitka je proto nedůvodná.

Rovněž námitka uvedená v doplnění kasační stížnosti, že manžel stěžovatelky měl být postupem podle ust. § 34 odst. 2 věta čtvrtá s. ř. s. soudem vyrozuměn a poučen o svých právech, je nedůvodná. Smyslem institutu osoby zúčastněné na řízení, který je upraven v § 34 s. ř. s., je zajistit ochranu práv osob, které nemusely být účastny správního řízení, nicméně vydané rozhodnutí (či jeho nevydání) se přímo dotýká jejich práv či povinností. Osoba zúčastněná na řízení musí splňovat jak formální, tak materiální podmínku účastenství (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2003, č. j. 5 A 31/2001 - 41, publikováno pod 9/2003 Sb. NSS). Materiální podmínkou je to, že práva a povinnosti dané osoby jsou předmětným rozhodnutím či jeho absencí skutečně přímo dotčena a formální podmínkou je její oznámení, že v předmětném řízení bude práva osoby na řízení zúčastněné uplatňovat. V případě řízení o udělení mezinárodní ochrany je však obecně obtížné materiální podmínku osoby zúčastněné na řízení identifikovat. Předmětem řízení je udělení mezinárodní ochrany konkrétnímu žadateli. Vydané rozhodnutí se tak dotýká pouze jeho práv. Ač je možné tvrdit, že rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany se do jisté míry promítne také do situace jeho rodinných příslušníků, jedná se o dotčení nepřímé. Zákon o azylu je postaven na posuzování konkrétní situace jednotlivého žadatele. Jedna osoba žádost podává a pouze o jejich právech je ve správním řízení rozhodováno. Tento závěr platí i v případech udělování azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu či doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 14b téhož zákona. Udělení mezinárodní ochrany jinému rodinnému příslušníkovi tak tvoří pouze skutečnost, kterou má správní úřad vzít v potaz v rámci posuzování důvodů pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu či doplňkové ochrany podle § 14b téhož zákona. Tato skutečnost však nezakládá přímé dotčení ve smyslu § 34 s. ř. s.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou a podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl bez jednání postupem podle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatelka v řízení úspěch neměla a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. února 2011

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu